UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

L. Celij Lacta[n]tij Firmiani christiano[rum] eloquentissimi de opificio dei vel formatione hominis liber

Lactantius, Lucius Caecilius Firmianus

Colonie, 1506

VD16 L 56

Co[n]tra Epicureos co[n]quere[n]tes ho[m]i[n]es morbis [et] immature morti subiectos Cap[itu]l[u]m iiij

urn:nbn:de:hbz:466:1-70248

Visual Library

quā natura mutis. qm̄ in illis nec magnitudo viriū. neqȝ firmitas corpis efficere pt. quo minus aut opprimantur a nobis. aut noſtre ſubiecta ſint poteſtati. Poteſt ne igit̄ aliqs cū videat etiam boues vaccas/cū imaniſſimis corpib9 ſeruire homini. queri de opifice reꝝ deo. ꝙ modicas vires. ꝙ paruū corpus accepit. nec beneficia in ſe diuina ꝑ merito eſtimat. q̄d ē ingrati aut (vt veri9 loquamur) inſani meli9 ḡ Plato vt hos credo ingratos refelleret. nature gratias egit. ꝙ hō nat9 eēt. Quāto melius ⁊ ſani9 q̄ ſenſit cōditionē hoīs eē meliorē. q̄ȝ iſti q̄ ſe pecudes natos eē maluerūt. Quos ſi de9 in ea forte cōuerterit aīalia. quoꝝ ſortem preferūt ſue. iam profecto cupiāt remigrare. magniſqȝ clamorib9 cōditionē priſtinā flagitēt. q2 nō eſt tanti robur ac firmitas corpis. vt officio lingue careas. aut auium per aerē libera diſcurſatio vt manib9 indigeas. Plus em̄ manus p̄ſtant q̄ȝ leuitas vſuſqȝ pennaꝝ. plus lingua q̄ȝ totius corporis fortitudo. Que igit̄ amētia eſt ea preferre. q̄ ſi data ſint. accipere detrectes

¶ Cōtra Epicureos cōquerētes hoīes morbis ⁊ immature morti ſubiectos ¶ Caplm̄. iiij

Idem querunt̄ hoīem morbis ⁊ immature morti eē ſubiectū. Indignant̄ videlicet nō deos ſe eſſe natos. Minime inquiūt. ſed ex hoc oſtēdimus hoīem nulla prouidētia eſſe factum q̄d aliter fieri debuit. Q̄d ſi oſtēdero id ipm magna rōne prouiſum eſſe. vt morbis vexari poſſet. ⁊ vita ſua in medio curſus ſui ſpacio rūperet̄. Cū em̄ deus aīal q̄d fecerat. ſua ſpōte ad mortē tranſire cognouiſſet. vt mortē ipam q̄ eſt diſſolutio nature cape poſſit. dedit ei fragilitatē q̄ morti aditū ad diſſoluēdū aīal īueniret. Nā ſi ei9 roboris fieret. vt ad eū morbus ⁊ egritudo adire nō poſſet. ne mors q̄dē poſſet. qm̄ mors ſequela morboꝝ eſt. Immatura vero mors quō

abeſſet ab eo cui eēt ꝯſtituta natura Nēpe nullū hoīem mori voluīt
niſi cum cētēſimū etatis ꝯpleuerit annū Quo mō illis in tāta repu
gnātia rex rō poterit ꝯſtare Ut em̄ añ annos cētū mori quiſqꝫ nō
poſſit. aliq̄d illi roboꝝ qd̕ ſit imortale tribuēdū ē Quo ꝯceſſo nece
ē ꝯditionē mortis excludi. Id aūt ip̄m cuiuſmodi p̄t eē. qd̕ hoīem
ꝯtra morbos ⁊ ictus extraneos. ſolidū atqꝫ inexpugnabilem faciat
Cū em̄ cōſtet ex oſſibꝫ ⁊ neruis. ⁊ viſceribꝫ. ⁊ ſanguine. q̄d hoꝝ p̄t eē
tā firmū. vt fragilitatē repellat ac mortē. vt igit̄ hō indiſſolubil' ſit
añ illud tēpꝰ. qd̕ illi putāt oportuiſſe ꝯſtitui. ex q̄ ei materia corpꝰ
attribuāt. Fragilia ſunt oīa q̄ videri ac tangi p̄nt. Supeſt vt aliq̄d
ex celo petāt. qm̄ in terra nihil eſt qd̕ nō ſit infirmū Cū ḡ ſic hō for
mādus eēt a deo vt mortal' eēt aliqn̄. ⁊ p ſeip̄m mobil' ſp res ip̄a ex
igebat. vt terreno ⁊ fragili corpe fingeret. Neceſſe ē igit̄ vt mortē re
cipiat q̄ñlibet. qm̄ corpalis ē Corpus em̄ qd̕libet ſolubile atqꝫ mor
tale ē Stultiſſimi ḡ ſtꝫ q̄ de morte imatura q̄runt̄. qm̄ nature ꝯditio
locū illi facit. Ita cōſequēs erit. vt morbis q̄qꝫ ſubiectꝰ ſit Neqꝫ em̄
patit̄ natura. vt abeſſe poſſit ifirmitas ab eo corpe. qd̕ iccirco nō ſo
lidū firmūqꝫ natū ē vt aliqn̄ ſoluēdū ſit. ſꝫ putemꝰ fieri poſſe quem
admodū volunt vt hō nō ea cōditōe naſcat̄. q̄ morbo mortiue ſub
iectus ſit. niſi pacto etatis ſue ſpacio ad vltimā pceſſerit ſenectutem
Nō ḡ vidēt ſi ita ſit ꝯſtitutū q̄d ſequat̄ Homini vtiqꝫ certo tpe mo
ri nullo mō poſſe. ſꝫ ſi phiberi ab altero victu p̄t. mori poterit Res
ḡ exigit. vt hoī q̄ añ certū diē mori nō p̄t. ciboꝝ alimētis qꝫ ſubtra
hi p̄nt. opꝰ nō ſit Si opꝰ cibo n̄ erit. iā nō hō ille ſꝫ deꝰ fiet. ḡ (vt ſupe
riꝰ dixi) q̄ de fragilitate hoīs q̄rūt. qd̕ id potiſſime q̄rūt. ꝙ nō imor
tales ſempiterni ſint nati Nemo ei niſi ſenex mori dꝫ Nēpe iō mori

dꝫ. qꝛ deꝰ nõ ẽ Atq̃ mortalitas nõ pt cũ imortalitate ↄiũgi. ſi ei mor
tal' ẽ in ſenectute. imortal' eẽ in adoleſcẽtia nõ pt. nec ẽ ab eo cõditio
mortis aliena. q̃ quĩqꝫ moritur ẽ. nec vlla imortalitas ẽ. cui ſit termi
nꝰ ↄſtituꝰ Ita fit vt ⁊ imortalitas excluſa in ꝑpetuũ. ⁊ ad tp̃s rece
pta mortalitas. hoĩem cõſtituat in ea cõditõne vt ſit in q̃libet etate
mortal'. Quadrat ẽ neccitas vndiqꝫ. nec debuiſſe alit̃ fieri. nec fas fu
iſſe Sꝫ iſti rõnẽ ſequẽtiũ nõ vidẽt. qꝛ ſemel errauerũt i ipa ſũma Ex
cluſa ei deꝛ hũanis diuina ꝓuidentia neccario ſeq̃bat̃. vt oĩa ſua
ſpõte ſint nata Hinc iuenerũt illas minutoꝝ ſeminũ plagas ⁊ con
curſiones fortuitas. qꝛ reꝝ originẽ nõ videbãt In q̃s ſe anguſtias
cũ coiecissent. iã cogebat eos neccitas exiſtimare aĩas cũ corpibꝫ naſ
ci. ⁊ itẽ cũ corpibꝫ extigui Aſſumpſerãt eñ nihil fieri mẽte diuina.
qđ ipm nõ alit̃ ꝓbare poterãt. q̃ ſi oñderet eẽ aliq̃ in q̃bꝫ videret̃ ꝓ
uidẽtie rõ claudicare Repꝛhẽderũt ẽ ea in q̃bꝫ vl' maxie diuinitatẽ
ſuã ꝓuidẽtia mirabilit̃ expſſit. vt illa q̃ retuli de morbis ⁊ imatura
morte. cũ debuerit cogitare his aſſumptꝫ q̃ neccario ſeq̃nt̃ Sequũt̃ ãt
illa q̃ dixi. ſi morbũ nõ recipent neqꝫ tectis, neqꝫ veſtibꝫ idigerẽt. q̃d
ei vẽtos. aut himbres. aut frigora metuerẽt. q̃rũ vis i eo ẽ vt mor
bos afferãt Jccirco ei accepit ſapiẽtiã. vt aduerſus nocẽtia fragilita
tẽ ſuã muniat Seq̃t̃ necẽ ẽ. vt q̃m retinẽde rõnis cã morbos capit
etiã mortẽ ſp accipiat. qꝛ is ad quẽ mors nõ venit firmꝰ ſit neceſſe ẽ
Infirmitas aũt hꝫ in ſe mortis cõditionẽ. Firmitas vero vbi fuerit
nec ſenectꝰ locũ pt h̃re. nec mors q̃ ſeq̃t̃ ſenectutẽ. Preterea ſi mors
certe cõſtituta eẽt etati. fieret hõ inſolẽtiſſimꝰ ⁊ humanitate oĩ ca
reret Nã fere iura oĩa hũanitatis. q̃bꝫ inter nos coheremus ex metu
et cõſciẽtia fragilitatis oriunt̃. Deniqꝫ ĩbecilliora ⁊ timidiora q̃qꝫ
animalia ↄgregãt̃. vt q̃m viribꝫ tueri ſe nequeũt. multitudine tueãt̃

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Fortiora vero ſolitudines appetūt. qm̄ robore viribuſq; ꝯfidūt. hō
ꝗ; ſi eodē mō haberet. ad ꝓpulſāda pericula ſuppetēs robur. nec
vlli⁹ alteri⁹ auxilio īdigeret. ꝗ ſocietas eēt. ꝗ nutrietia iter ſe. q̇s or
do. ꝗ ve ratō. ꝗ hūanitas Aut q̇d eēt deteri⁹ hoīe. q̇d efferaci⁹ q̇d ima
ni⁹. ſed qm̄ imbecillis eſt. nec ꝑ ſe pt ſine hoīe. īuenire ſocietatē appe
tit. vt vita cōis ⁊ ornatior fiat. ⁊ tutior. Uide igitᷣ oēm hoīs rōnē in
eo maxime ſtare. ꝙ nud⁹ fragiliſq; naſcitᷣ. ꝙ morbis afficitᷣ. ꝙ imma
tura morte mulctatur Que ſi homini detrahantᷣ rōnē quoq; ac ſapi
entiā detrahi neceſſe eſt. ſed nimis diu de reb⁹ aptis diſputo. cū ſit
liq̇dū nihil ſine prouidētia. nec factū eſſe vnq̄;. nec fieri potuiſſe De
cui⁹ operib⁹ vniuerſis (ſi nūc libeat) diſputare ꝑ ordinē infinita ma
teria eſt Sed ego de vno corpe hoīs tātum inſtitui dicere. vt in eo
diuine ꝓuidētie poteſtatē quāta fuerit oſtēdā. his dūtaxat in reb⁹
ꝗ ſunt ꝯphēſibiles ⁊ apte Nā illa ꝗ ſunt aīe. nec ſubiici ocul'. nec cō
ꝓhēdi queūt. Nūc de ipō vaſe hoīs loq̇mur. q̇d videmus

¶De drīa creatōis aīaliū brutoꝝ ⁊ hoīs ſcd̄m corp⁹ ¶Cap. v

In principio cū de⁹ fingeret aīalia. noluit. ea in rotundam
forme ſpeciē cōglobare atq; colligere. vt ⁊ moueri ad am
bulādū. ⁊ flectere ſe in quālibet partē facile poſſent. ſ; ex ipa corpis
ſumma produxit caput Itē produxit mēbra quedā lōgius ꝗ vocā
tur pedes. vt alternis motib⁹ ſolo fixa producerēt aīal. quo mēs tu
liſſet. aut quo petēdi ſibi neceſſitas ꝓuocaſſet. Ex ipō aūt vaſculo
corpis quattuor fecit extātia Bina poſteri⁹. ꝗ ſunt in oīb⁹ pedes
Itē bina capiti ⁊ collo proxima. ꝗ varios animātib⁹ vſus prebent
In pecudib⁹ eī ac feris ſunt poſteriorib⁹ pedes ſil'es In hoīe aūt ma
nus. ꝗ nō ad ambulādū ſed ad faciēdū tēperādūq; ſunt nate Eſt ⁊